

РОЗДІЛ 4

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 631.162

Трусова Н. В.

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

ПАРАДИГМА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У результаті дослідження виділено напрями процесу управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено складові та елементи системи управління фінансового потенціалу, його функціональні ланки. Обґрунтовані специфічні закономірності формування фінансового потенціалу, що відображають сутність зв'язків самого процесу управління і характеризують об'єктивність, необхідність і обов'язковість їх прояву.

Ключові слова: фінансове управління, фінансовий потенціал, фінансові ресурси, інвестиційна, фінансова діяльність, сільськогосподарські підприємства.

Постановка проблеми. Парадигма управління формуванням фінансового потенціалу підприємств як система пануючих поглядів (теорій, методів, прийомів), на основі якої здійснюється дослідження та вирішення проблемних питань щодо акумулювання фінансових ресурсів та джерел їх формування, ґрунтується на всебічному пізнанні його як єдиного цілого з одночасно поглибленим його вивченням, дослідженням основ і принципів природи його функціонування, взаємодії його окремих елементів, впливу різноманітних чинників на стабільність та надійність системи управління підприємств. Це означає, що воно підпорядковане загальній системі фінансового управління і спрямоване на забезпечення цільових параметрів фінансової діяльності підприємства. Система фінансового управління в своїй основі є відкритою, тобто між нею та оточуючим середовищем відбувається постійний обмін ресурсами. Значення того чи іншого виду ресурсів у різних системах змінюється, однак незаперечною ознакою розвитку системи як в ієрархічному, так і в часовому аспектах, безумовно є зростання значимості фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Побудові процесу управління формуванням фінансового потенціалу присвячена значна кількість наукових досліджень та практичних рекомендацій. Серед них на особливу увагу заслуговують наукові розробки В.Г. Боронос, М.Я. Дем'яненко, О.Є. Гудзь, М.І. Зелісько, П.А. Стецюка, В.В. Пухальського, В.С. Пономаренко, М.П. Денисенко, М.І. Крупки, А.М. Бузні, С.М. Ілляшенко, Д.М. Черваньова. Зокрема, у їх працях значну увагу приділено формуванню структури управління фінансової діяльності підприємств за умов трансформації економіки та питанням розробки фінансової стратегії як невід'ємної складової фінансового потенціалу. Однак вони мають переважно локальний організаційно-економічний характер, що не забезпечує його комплексності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відсутність чіткої ідентифікації процесу управління формуванням фінансового потенціалу та його окремих функціональних ланок, заради досягнення яких здійснюються зміни у фінансовій діяльності сільськогосподарських підприємств, забезпечує напрям нашого дослідження, а саме визначення фінансової адекватності підприємств існуючим умовам господарювання на фінансовому ринку.

Метою статті є дослідження сучасної парадигми управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств в ринкових умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні фінансове управління, як правило, має реактивну форму. В результаті цього виникають суперечності і диспропорції у процесі формування, розміщення, використання фінансових ресурсів підприємств. Проблема фінансового управління процесу відтворення на мікрорівні полягає не у відсутності фінансових ресурсів в загалі, а в доступі до них конкретного підприємства та формах і методах їхнього розподілу між галузями економіки й господарюючими суб'єктами фінансового ринку. Разом з тим динамічність ринкового середовища практично завжди обумовлює зміну умов господарювання, що впливає на фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств.

Існуюча раніше система фінансового управління сільськогосподарських підприємств базувалась на трьох важливих системоутворюючих елементах: широка база власних джерел формування фінансових ресурсів, використання значних обсягів коштів державного бюджету та вільний доступ до дешевих кредитів державних банків. З переходом на ринковий механізм господарювання вона практично припинила своє існування. Крім того, в нових умовах кардинально змінилася фінансова ситуація в аграрному секторі вітчизняної економіки.

Нині майже третина сільськогосподарських підприємств збиткові (а в окремі періоди їх частка була значно більшою), ресурсні можливості бюджетів різних рівнів обмежені, зросли бар'єри доступу до кредитних ресурсів та їх вартість. Все це потребувало розробки системної перебудови всього механізму фінансового управління, зокрема управління фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств та адаптації до нових економічних умов їх діяльності, під впливом змін процесів управління. З цього приводу В.М. Федосов висловив таку думку: «досліджуючи категорію механізму управління, треба розуміти під ним внутрішній устрій, систему складових елементів і різні варіанти їхніх взаємозв'язків, сукупність яких формує стан і зміст процесів, що відбуваються» [16, с. 43].

А.А. Пилипенко вважає, що процес управління формуванням фінансового потенціалу орієнто-

ваний на досягнення всієї сукупності фінансових цілей та завдань, які стоять перед підприємством [10, с. 106-108]. Водночас З.Є. Шершньова констатує: «цільове управління виявляє існування у його складі кількох напрямів, з яких не всі здатні забезпечити досягнення всієї сукупності фінансових цілей та завдань [19, с. 258].

Р.В. Скуба виділяє три цільоутворюючі складові процесу управління формуванням фінансового потенціалу: 1) регламентне, як процес розробки кінцевої мети та обмежень за параметрами та ресурсами, але без зазначення механізму реалізації цієї мети; 2) просте, при якому розробляються терміни та кінцева мета, без зазначення механізму її досягнення; 3) програмно-цільове – розробка мети та механізму її реалізації, терміну та стану проміжних значень процесу управління [13, с. 153].

У контексті системи управління фінансового потенціалу підприємства А.В. Шегда виділяє кілька відносно відокремлених, але взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів: апарат вироблення фінансових цілей та завдань управління (апарат управління); система фінансових функцій і методів управління (для успішного вирішення поставлених завдань працівники апарату управління повинні володіти відповідними засобами й методами фінансового управління); процес управління; засоби забезпечення процесу управління, що реалізуються на відповідних законах і принципах; механічне вдосконалення управління [17, с. 86].

Зазначені компоненти характеризують змістовну сторону процесу управління. При використанні системного підходу в дослідженні структури управління фінансового потенціалу виходять з того, що специфіка об'єкта не вичерпується особливостями його елементів, а пов'язана насамперед з характером взаємовідносин між його елементами. Між усіма компонентами процесу управління фінансового потенціалу існують взаємозумовлені зв'язки. Логіка цього зв'язку така: закони та закономірності породжують принципи фінансового управління; принципи, у свою чергу, породжують фінансові цілі та завдання управління; решта параметрів системи управління, включаючи стиль та засоби, які забезпечують процес управління, залежать від фінансових функцій та методів.

На думку О.О. Маслиган, сучасна парадигма управління фінансового потенціалу повинна вирішувати два основних типи завдання:

1) пошук та вибір об'єктів їх вкладання й формування на цій основі портфеля фінансових програм та проектів інвестування, реалізація яких забезпечує виконання завдань збереження фінансових умов нормального функціонування та перспектив економічного розвитку підприємства;

2) пошук джерел формування фінансових ресурсів, достатніх для забезпечення реалізації фінансових програм та проектів [8, с. 142-149].

На нашу думку, вирішення зазначених завдань носить перманентний характер, тому кожне підприємство повинне мати в арсеналі свого управління методи та прийоми обґрунтування фінансових рішень і стандартизовані регламенти і процедури їх ухвалення, які відповідають динаміці внутрішнього та зовнішнього фінансового оточення. Вважаємо, що вирішення низки невідкладних завдань, пов'язаних із специфікою господарювання сільськогосподарських підприємств, в загальній системі фінансового управління має ґрунтуватися на аналізі результатів фінансових рішень, що впливають формування, розміщення та використання фінансових ресурсів. Крім того,

в процесі фінансування необхідно передбачати детальну регламентацію розробки та реалізації фінансових рішень інвестиційної діяльності.

Загальна система управління фінансового потенціалу підприємств зорієнтована на забезпечення реалізації фінансового управління, під впливом конкретних умов господарювання. До структури цієї системи входять: система саморегулювання та ціноутворення на фінансовому ринку; державне нормативно-правове регулювання фінансової діяльності; внутрішня система регулювання фінансової діяльності підприємства (здійснюється за допомогою розробленої фінансової стратегії та цільової фінансової політики, внутрішніх нормативів та вимог до фінансової діяльності за окремими її аспектами); система методів управління, за допомогою яких передбачається досягнення конкретних результатів фінансової діяльності [18, с. 63-64].

Ми погоджуємося з думкою Д.М. Черваньова, який вважає, що ефективний механізм здійснення підприємством фінансового управління дозволяє з максимальною швидкістю досягти поставлених фінансових цілей та вирішити основні завдання розвитку економіки підприємства [18, с. 64-67]. Подібною точки зору дотримується А.М. Бузні [2, с. 43-46]. Згідно з В.Г. Золотоговорим, фінансове управління сприяє результативному виконанню конкретних функцій фінансовою діяльністю, повна і послідовна практична реалізація яких є надійною запорукою активної фінансової політики та ефективної господарської діяльності підприємства [5, с. 147].

Завдання, що впливають з функцій системи управління, полягають у забезпеченні концептуальної спрямованості процесу формування, розміщення та використання фінансових ресурсів, його високій ефективності, удосконаленні структури виробництва й фінансової діяльності.

Для виконання функцій необхідна відповідна надбудова, що втілена в правових нормах зовнішнього фінансового оточення. Головною функцією надбудови є налагодження стійкого взаємозв'язку між інвесторами, органами влади і управління, керівництвом підприємства. Інструментами надбудови є мотиваційні заходи переважно матеріального, а також ідеологічного і морального впливу.

Н.М. Гуляєва з цього приводу зазначає, що дія фінансового управління тільки тоді може бути успішною, коли воно побудоване на обґрунтованій системі принципів (правил і положень, якими керуються при його створенні) [3, с. 37]. З питань фінансового управління І.О. Бланк виділяє систему принципів розробки та реалізації фінансових рішень [1, с. 11-13]: 1) інтегрованість із загальною системою управління; 2) комплексний характер формування фінансових рішень, кожне з яких впливає на загальну результативність фінансової діяльності; 3) високий динамізм управління та взаємозв'язок із зовнішнім середовищем; 4) багатоваріантність підходів до розробки альтернативних фінансових рішень; 5) орієнтація на стратегію розвитку. Всі проекти фінансових рішень повинні бути відхилені, якщо вони суперечать стратегії підприємства.

Г.С. Одінцева, О.І. Ковальов, Н.Н. Мельтюхова [9, с. 39], В.В. Стадник та М.А. Йохна [14, с. 50-58] визначають процес побудови і реалізації фінансового управління як сукупність системних, організаційних, тактичних та стратегічних принципів. До системних принципів відносяться принципи цілісності, інтегративності, ієрархічності та самоорганізації; до організаційних відповідно – координатності та комплексності; до тактичних – про-

фесіоналізму, пропорційності, структуризації, оперативності; до стратегічних – прогнозування, комунікативності, адаптивності та динамічності.

На нашу думку, застосування перелічених принципів забезпечує якість, надійність, економічність і стійкість системи, що дозволяє досягти поставлених цілей фінансування. Структура фінансового управління, будучи динамічною і чутливою системою, здатна адаптуватися до нових цілей і завдань розвитку підприємства. Проте за умов суттєвої зміни пріоритетів, наприклад, спрямованості на інноваційний розвиток тощо, вона часто потребує спеціальних удосконалень.

Зауважимо, що вплив економічних і політичних умов у країні визначає напрями управління формуванням фінансового потенціалу підприємства, які в свою чергу характеризуються різноманітністю їх призначення. З точки зору стратегічних аспектів управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарського підприємства слід виділити основні його складові: переваги в боротьбі з конкурентами; виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби; запобігання банкрутства та великих фінансових невдач; забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку.

До тактичних аспектів управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарського підприємства слід віднести: зростання обсягів виробництва та реалізації; оптимізація співвідношення «витрати-результат»; максимізація прибутку; мінімізація ризику при передбаченому рівні прибутку; забезпечення рентабельності діяльності; оптимізація фінансового потоку.

Управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств вимагає поглиблених системних знань в теорії та практиці прийняття ефективних управлінських рішень. Системне управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств ідентифікується за основними ознаками системності:

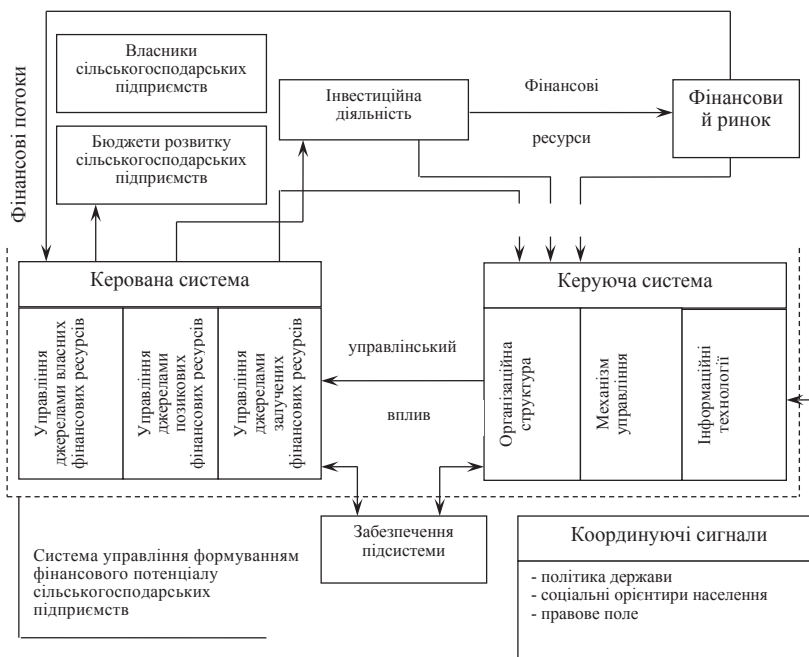


Рис. 1. Схема процесу функціонування системи управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств

Джерело: розроблено автором

- динамічність управління формуванням фінансового потенціалу підприємств, обумовлена постійно змінною величиною фінансових ресурсів, доходів, витрат, коливання попиту та пропозиції на джерела фінансових ресурсів, що забезпечує збільшення і поглиблення зв'язків системи із зовнішнім середовищем;

- відкритість, обумовлена інтенсивністю обміну інформаційних та фінансових потоків із зовнішнім середовищем, взаємодією системи управління формуванням фінансового потенціалу підприємств і зовнішнього середовища;

- управління формуванням фінансового потенціалу підприємств як система, що розвивається, є загальною ознакою для всіх систем, оскільки її основним напрямом є максимізація ринкової вартості підприємств;

- цілеспрямованість процесу управління формуванням фінансового потенціалу підприємств, яка визначає функціонування системи в цілому;

- ієрархічність системи, яка визначає, що кожна підсистема управління формуванням фінансового потенціалу підприємств може розглядатися як система нижчого порядку, що складається у свою чергу з взаємодіючих і взаємозалежних підсистем;

- взаємозв'язок системи управління формуванням фінансового потенціалу підприємств і зовнішнього середовища полягає в тому, що в процесі функціонування та взаємодії із зовнішнім середовищем система реагує на дії зовнішнього середовища, тим самим, розвиваючись, зберігаючи якісну визначеність і властивості, що забезпечують відносну стійкість і адаптивність функціонування.

Нами представлена структурна схема процесу функціонування системи управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств (рис. 1), яка дозволяє забезпечити реалізацію загальної фінансової стратегії розвитку підприємства достатнім обсягом фінансових ресурсів, а з позиції джерел формування, саме власними фінансовими ресурсами з чітко визначеними параметрами фінансової діяльності, інвестиційної привабливості підприємства та з прийнятним рівнем ризику.

Управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств має свої специфічні закономірності, які відображають сутність зв'язків самого процесу управління і характеризуються об'єктивністю, необхідністю і обов'язковістю їх прояву. До таких закономірностей управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств слід віднести:

1. Облік впливу конкуренції на управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, є невід'ємною і важливою рушійною силою ефективного управління даним процесом, оскільки кон'юнктурні коливання фінансового ринку змушують підприємства йти на ризик нововведень з метою зміцнення своїх економічних позицій. При цьому дія ринкових сил конкуренції проявляється в двох напрямках:
 - по-перше, сільськогосподарські підприємства в умовах неви-

сокої інвестиційної активності втрачають ринки збуту і несуть фінансові втрати;

- по-друге, радикальні нововведення, які сприяють технічному оновленню виробництва і розширення меж для прориву в якісно новий стан розвитку виробничих відносин, незмінно порушують стабільність виробництва і вимагають додаткових фінансових ресурсів.

2. Визначення об'єктом управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств джерел фінансових ресурсів, які виконують функції забезпечення інвестиційної діяльності підприємств для відтворення та підвищення ефективного господарювання з метою розробки та впровадження конкурентоспроможної продукції та технологій у контексті світоінтеграційних процесів.

3. Прояв результатів управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств через величину фінансових потоків, які прискорюють оборотність коштів, сприяють зниженню дебіторської та кредиторської заборгованості, а також зміцнюють розрахунково-платіжну дисципліну.

4. Необхідність оптимального розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств зумовлюють швидкість і масштаби їх руху, дієздатність всієї фінансової системи, спрямованої на збільшення фінансового потенціалу підприємств, адекватного вимогам економіки.

5. Розробка і прийняття фінансових рішень в управлінні формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, спрямована на досягнення компромісу між вимогами прибутковості, надійності і ліквідності джерел фінансових ресурсів підприємств відповідно з їх місією і цілями в умовах сформованої кон'юнктури фінансового ринку.

6. Потреба у формуванні фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств з різних джерел, що надають можливість йому своєчасно інвестувати кошти у виробництво і тим самим сприяти збільшенню його фінансового потенціалу.

7. Регулювання структурних перетворень фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств на основі інструментів управління:

- формуванням фінансових ресурсів (прибуток, дохід, амортизаційні відрахування, система цін і тарифів, дивіденди, процентні ставки, пайові внески, фінансові санкції, форми розрахунків та види кредитів).

- використання фінансових ресурсів (заробітна плата, премії, надбавки, пенсійне забезпечення, інвестування в проекти, інструменти з податкового регулювання, система розрахунків).

8. Використання методів управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, що володіють певними інформаційними та аналітичними можливостями управлінського впливу на фінансові ресурси.

Висновки і пропозиції. Таким чином, управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств доцільно представляти у вигляді взаємопов'язаних і взаємодіючих підсистем: керуючої підсистеми; керованої підсистеми. Елементами керуючої підсистеми є організаційна структура, механізм управління та інформаційні технології. Елементами керованої системи є управління власними джерелами фінансовими ресурсами, управління позиковими джерелами фінансовими ресурсами, управління залученими джерелами фінансових ресурсів.

У контексті запропонованої нами структурної схеми процесу функціонування системи управління формуванням фінансового потенціалу, сформульовано власне трактування поняття «системи управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств». Система управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств – це система управління джерелами формування фінансових ресурсів, яка спроможна забезпечити реалізацію загальної фінансової стратегії розвитку їх достатніми обсягами, чітко визначеними параметрами, мінімальною вартістю та з прийнятними рівнями ризику, з метою досягнення фінансової стійкості і оновлення виробництва на інвестиційній основі.

Список літератури:

1. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент : учебн. курс / І.А. Бланк – 2-е изд. перераб. и доп. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2006. – 656 с.
2. Бузіні А.М. Методологія і практика формування інноваційної стратегії в державних і регіональних науково-виробничих системах : автореф. дис. ... докт. екон. наук : 08.10.01 / Інститут економіко-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 1999. – 35 с.
3. Гуляєва Н.М. Фінансовий менеджмент : підручник / Н.М. Гуляєва. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. – 398 с.
4. Денисенко М.П. Організаційно-економічний механізм фінансування / М.П. Денисенко. – К. : Науковий світ, 2001. – 414 с.
5. Злотогоров В.Г. Инвестиционное проектирование / В.Г. Злотогоров. – Минск : ИП «Экоперспектива», 1998. – 463 с.
6. Ілляшенко С.М. Фінансове управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навчальний посібник / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.
7. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М.І. Крупка. – Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
8. Маслиган О.О. Методика управління фінансовим потенціалом виробничого підприємства / О.О. Маслиган // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород : УжНУ, 2009. – Вип. 27. – С. 142-149. – (Серія Економіка).
9. Одинцова Г.С., Ковалев А.І., Мельтюхова Н.Н. Организационное проектирование и планирование развития систем управления / Г.С. Одинцова, А.И. Ковалев, Н.Н. Мельтюхова. – К. : Наукова думка, 1986. – 158 с.
10. Пилипенко А.А. Фінансовий менеджмент : підручн. [для студ. вищ. навч. закл.] / А.А. Пилипенко, С.М. Пилипенко, І.П. Отенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 456 с.
11. Пономаренко В.С., Ястремская Е.Н., Луковский В.М. Механизм управления предприятием: стратегический аспект. – Харьков : ХГЭУ. – 2002. – 252 с.
12. Пухальський В.В. Механізм управління фінансовою діяльністю промислового підприємства (на прикладі машинобудування) : дис. ... канд. економ. наук : 08.06.01. – Хмельницький, 2004. – 209 с.
13. Скуба Р.В. Программно-целевое финансовое управление развитием инфраструктуры хозяйствующих субъектов [Электронный ресурс] / Р.В. Скуба // Економіка регіону – 2006. – № 14. – Режим доступа : <http://journal.vlsu.ru>.
14. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: Посібник / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К. : Академвидав, 2003. – 464 с.
15. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін. ; За ред. А.В. Шегди. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2002. – 335 с.
16. Федосов В. М. Теорія фінансів : підручник / В.М. Федосов. – К. : Вид-во «Центр навчальної літератури». – 2010. – 789 с.

17. Финансовый менеджмент : навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін. ; За ред. А.В. Шегди. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2002. – 335 с.
18. Черваньов Д.М. Менеджмент фінансової діяльності підприємств : навч. посіб. / Д.М. Черваньов Д.М. – К. : Знання-Прес, 2003. – 622 с.
19. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З.Є. Шершньова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

Трусова Н. В.

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

ПАРАДИГМА УПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЕМ ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

В результате исследования выделены направления процесса управления формированием финансового потенциала сельскохозяйственных предприятий. Определены составляющие и элементы системы управления финансового потенциала, его функциональные звенья. Обоснованы специфические закономерности формирования финансового потенциала, которые отображают сущность связей самого процесса управления и характеризуют объективность, необходимость и обязательность их проявления.

Ключевые слова: финансовое управление, финансовый потенциал, финансовые ресурсы, инвестиционная, финансовая деятельность, сельскохозяйственные предприятия.

Trusova N. V.

Dnepropetrovsk State Agrarian-Economic University

MANAGEMENT PARADIGM FORMING OF FINANCIAL POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Summary

The study identified areas of financial management process formation potential of agricultural enterprises. The composition and the elements of the financial management capacity of its functional units are defined. Specific patterns forming financial potential, reflecting the essence of the process of managing relationships and characterize fairness, necessity and obligation of their manifestation are grounded.

Key words: financial management, financial potential, financial resources, investment, financial activity, agricultural enterprises.

УДК 637.1:631.1.027

Туманова А. Ю.

Задорожнюк Н. О.

Одесский национальный политехнический университет

ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено, що економічний розвиток будь-якого підприємства, особливо промислового, залежить від швидкості та періодичності впровадження в першу чергу техніко-технологічних інновацій. На основі аналізу існуючих наукових поглядів поглиблено поняття «інноваційний потенціал» та визначено його значення в стратегічному управлінні інноваційною діяльністю підприємства. Доведено, що інноваційний менеджмент сьогодні виступає одним з найефективніших засобів підвищення ефективності роботи будь-якого підприємства та збільшення його конкурентних переваг.

Ключові слова: інноваційний потенціал, економічний розвиток, інноваційна діяльність, промислове підприємство, стратегічне управління.

Постановка проблеми. Сучасні світові тенденції ринкових відносин обумовлюють прагнення суб'єктів господарювання до постійного економічного розвитку, що призводить до необхідності розв'язання інноваційних завдань. Тому у найближчій і довгостроковій перспективі максимізація саме інноваційного фактору стане вирішальною умовою стійкого розвитку національної економіки України.

Цим шляхом ідуть розвинуті країни, і у нашого суспільства є всі передумови орієнтуватися на цей досвід. Однак при управлінні інноваційною

діяльністю сучасних підприємств виникають суперечності в розумінні сутності основних понять, що відбивають інноваційну складову. Одним з головних таких понять є «інноваційний потенціал», що є базисом для здійснення інноваційної діяльності на підприємстві. У зв'язку з цим вирішення проблеми значення інноваційного потенціалу в стратегічному управлінні інноваційною діяльністю підприємства є безумовно актуальним напрямом дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розв'язанню проблем підвищення економічної